

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.151

29.8.2024.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 150. sednice Komisije za žalbe, održane 29.8.2024. godine u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni članovi Komisije: Nadežda Budimović, Jelena Petković, Filip Švarn, Ana Martinoli, Rodoljub Šabić, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Sanja Pavlović, Zlatko Čobović i Tamara Skrozza

Odsutni članovi Komisije: Milena Vasić

Ostali prisutni: Sofija Todorović i Miona Jeremić iz Inicijative mladih za ljudska prava i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na tekst objavljen na portalu "Novosti.rs"
2. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na tekst objavljen na portalu "Politika.rs"
3. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na drugi tekst objavljen na portalu "Politika.rs"
4. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na tekst objavljen na portalu "Alo.rs"
5. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na drugi tekst objavljen na portalu "Alo.rs"
6. Razmatranje žalbe Jehovinih svedoka - Hrišćanske verske zajednice na tekst objavljen u dnevnom listu "Kurir" i na portalu "Kurir.rs"

1.-5. Komisija je o žalbama Inicijative mladih za ljudska prava vodila objedinjenu raspravu. Iz rasprave i odlučivanja o žalbama na tekstove objavljene na portalima "Politika.rs" i "Novosti.rs" bila je izuzeta Olivera Milošević, zaposlena u "Politici". Svih pet žalbi odnosi se na to da se spornim tekstovima, po mišljenju žalilaca, šire lažni zaključci, krši Kodeks i ugrožavaju prava društvene grupe. Tekstovi se odnose na održavanje festivala „Mirdita, dobar dan“, čiji je organizator podnosilac žalbe, a koji je smatrao da su tekstovima prekršene brojne tačke iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Odnos prema izvorima informacija. U toku rasprave Jelka Jovanović je ukazala i na to da je reč o orkestriranoj kampanji u više medija, vođenoj od strane vlasti sa idejom da se festival zabrani, odnosno da je reč o zloupotrebi medija, dodajući da, nažalost, ne postoji odredba u Kodeksu pod koju bi to moglo da se podvede. Sanja Pavlović je rekla da veruje da je prekršena odredba Kodeksa

koja se odnosi na izazivanje straha, bar nekim od ovih tekstova. Kada „Alo“, recimo, kaže da su organizatori festivala hteli da padne krv. Tamara Skrozza se saglasila sa njom, dodajući da za sve tekstove važi da je prekršena i tačka Kodeksa koja zabranjuje iznošenje neosnovanih optužbi, jer su one izrečene na račun Incijative mladih za ljudska prava, na jedan ili drugi način. Istakla je i da je veoma problematičan i zlokoban ton, odnosno način na koji su tekstovi napisani i da je to crvena linija koju ne treba preći, budući da ovo liči na „retro partijska saopštenja“ i da bi i to trebalo navesti u obrazloženju. Naglasila je da svi tekstovi prevazilaze Kodeks i da u njemu prosto nema dovoljno odredaba koje bi mogle da pokriju sve problematične stvari u vezi sa ovim tekstovima. Komisija je, potom, u pet odvojenih glasanja, jednoglasno odlučila da su svim tekstovima prekršene tačke 1, 2 i 5 poglavlja I, tačke 1 i 7 poglavlja IV i tačka 8 poglavlja VI.

2. Jehovini svedoci – Hrišćanska verska zajednica podnela je žalbu, navodeći da su spornim tekstom, objavljenim i u štampanom i u onlajn izdanju, prekršene tačke Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja. Tamara Skrozza se najpre, u toku diskusije, osvrnula na pritiske kojima je, kako tvrdi, bila izložena novinarka, navodeći da to, naravno osuđuje, ali da se time otvara i načelno pitanje da li u tim okolnostima uopšte treba raditi priču, koja se radi pod pritiscima. Rekla je i da, bez obira na okolnosti pod kojima se sve ovo dešava i to što Jehovine svedoke prate kontroverze, kada tekst pročita neko ko nije mnogo upućen u celu stvar, oni će mu delovati kao sekta u najnegativnijem smislu, zbog čega to jeste diskriminacija članova jedne verske zajednice. Sa njom se saglasio i Zlatko Čobović, dodajući da mu se čini da je tekst pisan sa unapred zadatim ciljem da istakne negativne stvari o ovoj verskoj zajednici. Naglasio je i da se u tekstu ponavlja netačan podatak da su zabranjene transfuzije krvi, jer oni ne primaju tuđu krv, ali mogu da prime autotransfuziju ukoliko je to moguće, što inače medicina i preporučuje. Dodao je i da je „Kurir“ hteo da bude dobronameran, mogao je da napiše tekst o tome. Rodoljub Šabić je, međutim, rekao da on zlu nameru u tekstu ne vidi, da mu se može zameriti samo naslov, koji bi morao bolje da korespondira sa tekstom, što upućuje i na to da nije napisan sa dovoljno pažnje. Skrozza je rekla da ne tvrdi da je bilo zle namere, diskriminacija može da bude i rezultat nedovoljne pažnje. Nadežda Budimović je ocenila da u tekstu ima diskriminacije, počevši od toga da tekst počinje veoma neukusnim vicem, da je reč o registrovanj verskoj zajednici i da nije bilo potrebe naglašavati da je neki smatraju sektom, kao i da čitav ton teksta ne podržava ideju da je reč o dobronamenom praćenju kongresa, već o, malo zamaskiranom, podgrevanju stereotipa. Filip Švarn se saglasio da tekst nije ni trebalo pisati, ako je novinarka bila pod pritiskom i istakao da ovo nije izveštaj sa događaja, već tekst koji je mogao biti napisan i da novinari nisu ni bili tamo, mogli su sa Interneta da skinu ovo što je objavljeno, te da je ceo tekst u nagoveštajima – nismo mi rekli, ali neki tvrde. Sanja Pavlović je rekla da je ovo dosta neobična situacija, jer su Jehovini svedoci pozvali redakciju „Kurira“ i očekivali gotovo PR tekst, a nisu dobili ni izveštaj sa događaja i saglasila se sa tim da je tekst diskriminatoran. Olivera Milošević je, međutim, istakla da se ne slaže ni sa tim da novinar mora da napiše izveštaj ako ode na događaj (može da upotrebi infomacije za druge forme izveštavanja), ni sa tim da je ovo moglo da se napiše sa Interneta, jer je novinarka obavila razgovore sa više ljudi, u čiju autentičnost ne sumnja. Dodala je da je tekst „na granici“ da, s jedne strane ne vidi nikakvu zlu nameru, dok, s druge strane, misli da bi se Jehovininim svedocima dopao samo PR tekst. Ovom žalbom kao da se implicira da ako je neko pozvan na kongres mora sa njega da izveštava onako kako se njima sviđa. Ipak, narativ u tekstu deluje kao da je ili naručen ili da je sama novinarka imala neka predubedenja sa kojima nije uspela profesionalno da se izbori,

te misli da je Kodeks prekršen kad je reč o naslovu i dužnoj pažnji. Komisija je, nakon diskusije, jednoglasno odlučila da su prekršene tačka 1 poglavlja II i tačka 1 poglavlja V. Odluka da je prekršena tačka 1 poglavlja IV doneta je sa sedam glasova za i tri protiv.

Sednica je završena u 19 sati.

Zapisnik vodila

Predsedavajuća

Gordana Novaković

Jelena Petković